

Studying the Factors Affecting the Institutionalization of Sports Culture in Students

Omid safari*, Gholamreza safari

Department of Physical Education, Nourabad Mamasani Branch, Islamic Azad University, Nourabad Mamasani, Fars, Iran.

Abstract

Background and aim: The current research was carried out to study the factors that affect the institutionalization of sports culture in students from the perspective of physical education teachers of Kohgiluyeh and Boyerahmed province.

Methods: The method of this research is a descriptive survey. The statistical population is about 480 people, all the physical education teachers of the province and the statistical sample is 200 people from the physical education teachers of Kohgiluyeh and Boyerahmad province.

Results: Based on the results of the Pearson correlation coefficient test, there is a significant relationship between family, social, and cultural factors on the institutionalization of sports culture in students because the significance level is 03% (the hypothesis is confirmed with 97% certainty). Also, the activities of family and peer groups have an effect on the institutionalization of sports culture in students from the perspective of Kohgiluyeh and Boyerahmed province teachers.

Conclusion: The activities of government institutions (sports organizations, schools, and media) have an impact on the institutionalization of sports culture in students, from the perspective of Kohgiluyeh and Boyerahmed province teachers. The joint activities of the public and private sectors have an effect on the institutionalization of sports culture in students. Facilitating activities have a positive and significant effect on the institutionalization of sports culture among the students of Kohgiluyeh and Boyerahmed province.

Please cite as: Safari O, Safari Gh. "Studying the Factors Affecting the Institutionalization of Sports Culture in Students". SOREN Journal 2024;5(2):59-65 [In Persian].

Corresponding Author

Name: Omid safari

Email Address: omidsafari11@yahoo.com

ORCID ID: -

Article history:

Received

2024/05/01

Accepted

2024/07/02

Keywords:

- Institutionalization
- Sports Culture
- Students
- Physical Education Teachers
- Fars Province

مطالعه عوامل موثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان

امید صفری*، غلامرضا صفری

گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد نورآباد ممسنی، دانشگاه آزاد اسلامی، نورآباد ممسنی، فارس، ایران.

چکیده

سابقه و هدف: پژوهش حاضر با هدف مطالعه عوامل موثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان از دیدگاه معلمان تربیت بدنی استان کهگیلویه و بویر احمد اجرا شده است.

روش کار: روش اجرای این تحقیق توصیفی پیمایشی است. جامعه آماری حدود ۴۸۰ نفر کلیه فرهنگیان تربیت بدنی استان است و نمونه آماری تعداد ۲۰۰ نفر از معلمان تربیت بدنی استان کهگیلویه و بویر احمد در نظر گرفته شد. **یافته‌ها:** بر اساس نتایج حاصله از آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین عوامل، خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان رابطه معنادار وجود دارد؛ زیرا سطح معناداری ۰.۳٪ است که فرضیه با ۹۷٪ اطمینان مورد تایید است. همچنین فعالیت‌های خانواده و گروه‌های همسالان بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان از دیدگاه معلمان استان کهگیلویه و بویر احمد تاثیر دارد.

نتیجه‌گیری: فعالیت نهادهای دولتی (سازمان‌های ورزشی، مدرسه و رسانه) بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان از دیدگاه معلمان استان کهگیلویه و بویر احمد تاثیر دارد. فعالیت‌های مشترک بخش دولتی و خصوصی بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان از دیدگاه معلمان استان کهگیلویه و بویر احمد تاثیر دارد. فعالیت‌های تسهیل‌کننده بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان استان کهگیلویه و بویر احمد تاثیر مثبت و معنادار دارد.

ناربخچه مقاله

دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۱۲

پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۱۲

واژگان کلیدی

نهادینه‌سازی،
فرهنگ ورزشی،
دانش‌آموزان،
معلمان تربیت بدنی،
استان فارس.

مقدمه

جایگاه فرهنگ در توسعه پایدار و نقشی که شاخص‌های توسعه انسانی در واقعی‌تر نمودن سنجش پیشرفت ملی ایفا می‌کند، ضرورت توجه و بررسی دایمی آن‌ها به‌ویژه شاخص‌های فرهنگی در بخش ورزش را مضاعف می‌کند. سازمان‌های ورزشی با گستره وسیع و فراگیر در سراسر کشور با هدف نهادینه کردن فعالیت‌های بدنی و ورزش، ایجاد روحیه نشاط و شادابی و ثمربخش کردن اوقات فراغت اقشار مختلف جامعه و فعالیت‌های رقابتی ایجاد شده است. بدیهی است که پوشش قشر عظیم مردم در بخش فعالیت‌های ورزشی به منظور تحقق اهداف مذکور (نهادینه کردن فعالیت‌های بدنی و ورزش و ...) مستلزم برنامه‌ریزی اصولی، بودجه، فضای ورزشی مناسب و نیروی انسانی متخصص در کنار استفاده از شاخص‌های فرهنگی بهینه در کشور است. ورزش به عنوان یک پدیده مدرن، نقش کارکرد و جایگاهی انکارناپذیر یافته است (۱).

از زمانی که ورزش‌ها و در واقع بازی‌های سنتی جای خود را به ورزش‌های مدرن دادند، انواع مسایل اجتماعی نیز پیرامون ورزش‌های مدرن پدید آمد. اگر در مورد خاستگاه و ریشه‌های ورزش مدرن

تردیدهایی وجود دارد، اما در پیوند آن با سیاست، اقتصاد، فرهنگ، رسانه و ... جای کوچکترین شبهه‌ای نیست. در این میان برخی ورزش‌ها رفته‌رفته از کشوری به کشور دیگر و از یک قاره به دیگر قاره‌ها گسترش پیدا کردند تا آن‌که امروزه در قامت یک «ورزش جهانی» در قالب برگزاری مسابقات قاره‌ای، جهانی و المپیک ظاهر شده و با طیف وسیعی از مسائل ارتباط برقرار کرده‌اند. تعیین مولفه‌ها و شاخص‌های فرهنگی در حوزه ورزش به برقراری هدف‌های واقعی و شناخت مراحل کنترل کمک کرده و تنگناها و محدودیت‌های انجام کار را به روشنی نشان می‌دهد و به مدیران فرهنگی و ورزشی کمک می‌کند که فعالیت‌های گذشته را تجزیه و تحلیل نموده و برای فعالیت‌های جدید برنامه‌ریزی کنند (۲). این شاخص‌ها همچنین برای مقایسه بین بخش‌های مختلف حوزه ورزش در داخل و خارج و ایجاد رقابت بین آنها بسیار مفیدند و به این علت است که اندازه‌گیری شاخص‌ها باید جز اولویت‌های نخست مدیریتی ورزشی قرار گیرد. یک سیستم اندازه‌گیری شاخص‌های فرهنگی جز لاینفکی از سیستم اطلاعاتی مدیریتی است و نشان می‌دهد که منابع چگونه مصرف شده‌اند و توجه به کدام بخش‌ها می‌تواند دریا بد که استراتژی‌های انتخابی و به درستی انجام می‌شوند یا نه؟ و یا نتایج حاصل از آنها همان نتایج

توسط کارمندان در سازمان‌ها ابراز می‌شوند نام‌های مختلفی به خود می‌گیرند که معروف‌ترین این نام‌ها رفتار شهروندی سازمانی (Organizational citizenship behavior) است. تحقیقات مختلفی در داخل و خارج از کشور به طور جدا از هم در زمینه مشارکت در ورزش و رفتار شهروندی سازمانی انجام شده‌اند که این مطلب اهمیت حضور افراد در فعالیت‌های ورزشی و رفتار افراد در سازمان‌ها را نشان می‌دهد. با این مقدمه و با توجه به این‌که بانوان نیمی از افراد جامعه را تشکیل می‌دهند، شناخت عوامل موثر بر مشارکت این افراد در ورزش، باعث جهت‌دهی صحیح به برنامه‌ریزی‌ها برای افزایش مشارکت آن‌ها در ورزش، و متعاقب آن افزایش سلامت عمومی قشر بانوان می‌شود.

عدم فعالیت بدنی ۳۵ درصد مردم جهان را دربرگرفته است و مرگ ناشی از عدم فعالیت بدنی حتی از آمار مرگ ناشی از استعمال دخانیات بیشتر است. بر اساس گزارش‌ها نزدیک ۵۰۰ میلیون فرد چاق در جهان وجود دارد و پیش‌بینی می‌شود این آمار به ۱ میلیارد در سال ۲۰۳۰ برسد. بر اساس گزارش بخش بهداشت سازمان ملل در سال ۲۰۱۱ جهان نیازمند سیاست‌های جهانی، ملی و منطقه‌ای در راستای ارتقای فعالیت بدنی و جلوگیری از بیماری‌ها است. براساس گزارش‌های عدم فعالیت بدنی در گروه‌های جوان و نوجوان پیش‌بینی می‌شود آن‌ها نسبت به والدین‌شان عمر کوتاه‌تری داشته باشند. در بسیاری از کشورهای صنعتی از جمله آلمان در چند دهه اخیر اضافه وزن و چاقی مفرط در کودکان و بزرگسالان شیوع زیادی پیدا کرده است و این مساله منجر به شیوع بیماری‌های متابولیک و قلبی و عروق گشته است که در گذشته فقط در بزرگسالان شایع بودند. از عوامل مرتبط با اضافه وزن در کودکان و نوجوانان، می‌توان به آمادگی جسمانی پایین، کم‌تحركی و چاقی، کم‌تحركی و موقعیت اجتماعی والدین اشاره کرد. سازمان بهداشت جهانی برنامه‌هایی برای استفاده از امکانات موجود در سطح ملی متناسب با عادات افراد برای جلوگیری از بروز چاقی در دست اقدام دارد. تحقیقات ۱۲ ساله در انگلیس بیانگر این موضوع است که تنها ۳۲ درصد پسران و ۲۴ درصد دختران انگلیسی دارای فعالیت بدنی متوسط ۶۰ دقیقه در روز هستند و این عامل به چاقی در دوران سنی بالاتر منجر خواهد شد، که ۲۲ درصد پسران و ۳۲ درصد دختران ۱۶ ساله در انگلستان بنا به گزارش موسسه سلامت و مراقبت اجتماعی و سبک زندگی چاق هستند. دهمان و همکاران سال ۲۰۱۰ در پژوهشی تحت عنوان "شهرستان‌ها فعال هستند؟ نابرابری در تامین منابع عمومی، تفریح و سرگرمی شهری" که در جنوب کالیفرنیا انجام دادند به این نتیجه رسیدند که، شهرهایی که درآمد خانواده‌ها پایین است، از نظر مناطق تفریحی محروم هستند (۷). براساس پژوهش‌ها در استرالیا در مورد استفاده از وسایل نقلیه فعال نتایج در استرالیا بیانگر این موضوع است که ۲۰ درصد دوره دوم و ۳۶ درصد دانش‌آموزان دوره اول از وسایل نقلیه فعال استفاده می‌نمایند. در مورد رفتار غیرفعال تنها ۲۶ درصد کودکان ۴-۲ ساله و ۳۰ درصد کودکان و نوجوانان ۱۲-۵ ساله و ۲۰ درصد ۱۷-۱۲ ساله رفتار کم‌تحرك مانند تماشای بیش از حد تلویزیون دارند. در مورد نقش والدین در حمایت فرزندان برای مشارکت ورزشی فرزندان‌شان در بین ۱۵ کشور در بهترین حالت قرار دارد. ۷۶ درصد سال‌ها از طرف والدین تشویق به انجام فعالیت بدنی می‌شوند (حمایت در طول یک هفته). اگرچه در پژوهشی بیان شده

مورد انتظار است یا خیر؟ انتخاب و اندازه‌گیری شاخص‌های فرهنگی جدای از منافع استراتژیک آن کارکردهای تقویت‌کننده سودمند دیگری را نیز برای ورزش دربردارد. مهم‌ترین چالشی که می‌توان در این حوزه (که شاید جدی‌ترین بحث در زمینه مدیریت راهبردی فرهنگی کشور باشد) مطرح نمود، عدم برقراری رابطه بین شاخص‌ها و اهداف استراتژیکی کشور در حوزه فرهنگ است. آنچه که تا کنون به طور جدی و با تلاش‌های علمی درخور توجه انجام شده است، طراحی و اندازه‌گیری شاخص‌هایی وسیع بوده که مشخص نیست برای تحقق کدام هدف مدنظر باید قرار گیرد. اما نه در برنامه و نه در گزارش‌های عملکرد مشخص نکرده است که برای تحقق این هدف کلی چه اهداف راهبردی مدنظر قرار گرفته شده و چه شاخص‌هایی باید برای تحقق هر هدف بهبود پیدا نماید و سازمان مجری نیز تعیین نکرده که قرار است در طی سال‌های آتی به کجا برود لذا با بررسی آمارها و گزارش‌های سالیانه امکان ارزیابی دور یا نزدیک شدن به اهداف قابل بررسی نمی‌باشد (۳).

رشد فزاینده ورزش در دو دهه گذشته، آن را به صنعتی فعال در قرن حاضر تبدیل کرده و طی سال‌های اخیر، تحولات چشم‌گیری داشته است. میزان فعالیت ورزشی در میان افراد کم است و با افزایش سن رو به کاهش نیز می‌گذارد، ولی اگر به طور منظم انجام شود منجر به رفع و تعدیل خستگی شده و موجب ایجاد و حفظ سلامت روانی می‌گردد. ورزش به عنوان یکی از مظاهر فردی و اجتماعی، ضمن حفظ و بقای سلامت روحی و جسمی آحاد جامعه، جهت ایفای صحیح نقش‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی حائز اهمیت است و وسیله‌ای موثر برای پرورش قوای فکری، جسمی و اخلاقی افراد بوده، عاملی برای جلوگیری از کج‌روی‌های اجتماعی محسوب می‌شود (۴). به‌طور کلی ورزش در تمام دوران زندگی از اهمیت زیادی برخوردار بوده است و موجب می‌شود، افراد مکان مناسبی برای گذراندن اوقات فراغت خود داشته باشند و مشارکت در ورزش در تامین سلامت جسمی و روانی تعمیم بهداشت، آمادگی برای فعالیت‌های دفاعی، کسب شادابی و نیل به موفقیت در وظایف حرفه‌ای و شغلی آنان تأثیر بسیار زیادی دارد، به همین منظور بهترین و سالم‌ترین راه تخلیه هیجانات و حفظ سلامتی که برای همه اقشار جامعه پیشنهاد می‌شود مشارکت در فعالیت‌های ورزشی است. با این حال، ورزش نامناسب می‌تواند نتایج منفی از قبیل اضطراب، کاهش لذت بردن و ترک تحصیل را تولید کند. پاسخ‌های عاطفی هنگام مشارکت در فعالیت‌های ورزشی از اهمیت زیادی برخوردارند ولی در پژوهش‌های ورزشی به آن‌ها توجه زیادی نشده‌اند (۵). در فرهنگ اسلامی زنان از ارزش فراوانی برخوردار هستند، توجهی که اسلام به بانوان و نیروهای سرشار آن‌ها دارد، ما را به این نکته ظریف واقف می‌گرداند که بانوان هر جامعه، سرمایه‌های گران‌قدر آن جامعه هستند و به عنوان وظیفه انسانی و تکلیف الهی بر همه مسئولان و برنامه‌ریزان اجرایی فرهنگی لازم است تا از این سرمایه‌های گران‌قدر هر چه بهتر و بیشتر استفاده کنند (۶).

امروزه نقش بانوان در فعالیت‌های اجتماعی در جامعه ایران پررنگ‌تر از گذشته شده است. اما با وجود سیر فزاینده حضور بانوان در عرصه‌های اجتماعی، مشارکت و حضور آنان در فعالیت‌های ورزشی محدود است. بنابراین این موضوع باید بررسی و زمینه‌های حضور پررنگ‌تر آنان در عرصه‌های ورزشی فراهم شود. رفتارهای غیررسمی که

در این پژوهش از رگرسیون و نرم‌افزار SPSS جهت آزمون فرضیات و برازندگی مدل استفاده شده است. به طور خلاصه، در پژوهش حاضر، به منظور توصیف آماری داده‌ها (شاخص‌های گرایش به مرکز و پراکندگی، تهیه جداول و نمودارها)، آزمون برازش داده‌ها (پایایی و روایی)، آزمون همبستگی و همچنین آزمون فرضیات تحقیق از نرم‌افزار SPSS استفاده شده است. توضیح تکنیک‌های آماری مورد استفاده، به اختصار در زیر آمده است (جدول ۱). همچنین جدول ۲ نتایج توصیفی تحقیق را نشان می‌دهد.

جدول ۱. نتایج آزمون ضریب آلفای کرونباخ در مورد پایایی عامل‌های پرسشنامه نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در کودکان و نوجوانان

عامل	تعداد گویه	آلفای کرونباخ
فعالیت‌های خانواده و گروه‌های همسالان	۱۵	۸۹
فعالیت سازمان‌های غیردولتی (بخش خصوصی و سازمان‌های مردم نهاد)	۱۰	۸۳
فعالیت نهادهای دولتی (سازمان‌های ورزشی، مدرسه و رسانه)	۱۹	۷۹
فعالیت‌های مشترک بخش دولتی و خصوصی	۳	۸۹
فعالیت نهادهای دینی و مذهبی	۳	۸۵
فعالیت‌های تسهیل‌کننده	۴	۹۱
پایایی کلی پرسشنامه	۵۴	۹۶

جدول ۲. توزیع فراوانی جنسیت افراد پاسخ‌دهندگان

شاخص‌ها	فراوانی	درصد
مرد	۱۳۸	۶۹
زن	۶۲	۳۱
کل	۲۰۰	۱۰۰

نتایج

براساس نتایج حاصله از آزمون ضریب همبستگی پیرسون، بین عوامل، خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی (جدول ۳) و فعالیت‌های خانواده و گروه‌های همسالان (جدول ۴) بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان رابطه معنادار وجود دارد.

جدول ۳. ضریب همبستگی بین عوامل مختلف، خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	همبستگی پیرسون	آماره همبستگی
عوامل خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی	۲/۳۶	۰/۳۱۹	ضریب همبستگی	۰/۵۱۳
نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان	۳/۲۷۴۱	۰/۶۶۲۵	معناداری	۰/۰۳

جدول ۴. ضریب همبستگی بین فعالیت‌های خانواده و گروه‌های همسالان بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	همبستگی پیرسون	آماره همبستگی
فعالیت‌های خانواده و گروه‌های همسالان	۳/۵۴۲	۰/۳۵۵۴	ضریب همبستگی	۰/۵۱۷
نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان	۳/۲۷۴۱	۰/۶۶۲۵	معناداری	۰/۰۱

است که ۴۳ درصد والدین و ۳۰ درصد پدران و در جایی دیگر آمده است ۲۲ درصد مادران فعالیت بدنی مناسب را دارند (رفتار والدین). در گزارشی جامع در کشور فنلاند در حوزه ورزش کودکان و نوجوانان از ۶ پژوهش که در دانشگاه چکسلواکی و لایک انجام شده بود، استفاده شد. نتایج بیانگر این موضوع بود، ۲۰ درصد کودکان و نوجوانان حداقل توصیه شده فعالیت بدنی را دارند و ۴۰ درصد کودکان و نوجوانان در ورزش‌های سازمان‌یافته مشارکت دارند، همچنین ۲۵ درصد دختران و ۳۸ درصد پسران ۱۱ ساله فنلاندی فعالیت بدنی مناسب (۶۰ دقیقه در روز) را دارند. براساس پژوهش موسسه "اچ، پی، اس، سی" در فنلاند ۹۳ درصد کودکان و نوجوانان ۱۴-۱۶ ساله فنلاندی بیان کردند در طول هفته گذشته والدین‌شان آنها را به انجام فعالیت ورزشی ترغیب و تشویق نموده‌اند و ۷۹ درصد نیز بیان نمودند والدین‌شان آنها را به محل انجام فعالیت ورزشی (زمانی که نیاز بود) رساندند. لذا لازم است عواملی که در نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در کودکان و نوجوانان موثر است شناسایی شوند و اقداماتی در این زمینه صورت گیرد، برای داشتن تغییرات اثربخش ما باید دانش‌مان را نسبت به فرایند نهادینه کردن ورزش، افزایش دهیم که استمرار یا بقای برنامه‌های تغییر را دنبال می‌کند. باید ببینیم نهادینه کردن چیست و چه عملی را عمل نهادی می‌نامند؟ دراپر و همکاران (۸)، نهادینه کردن را فراهم آوردن زمینه‌ها و شرایطی می‌دانند که موجب ثبات، پایداری و فراگیر شدن رفتارهای مطلوب شود. در تعریف جامع و سیستمی، دیرنوتاز و همکاران (۹)، نهادینه کردن را فرایند دو مرحله‌ای اخذ و جذب ارزش‌های فرهنگی از محیط، پذیرش، عینیت و ساختار بخشیدن به آن ارزش‌ها برای استقرار، تثبیت، انتقال و تداوم آنها در کلیه سطوح فردی، گروهی و فراگروهی عنوان می‌کنند. عمل نهادینه شده به عنوان رفتاری تعریف می‌گردد که در طول زمان استمرار دارد، بوسیله دو یا تعداد بیشتری از افراد در پاسخ به محرک یکسان اجرا می‌گردد و به عنوان واقعیت اجتماعی وجود دارد. رفتار به عنوان واقعیت اجتماعی به این معنی است که خارج از وجود هر فردی قرار دارد، بخشی از حقیقت اجتماعی است و وابسته به هیچ فرد خاصی نیست. پژوهش حاضر در پی شناخت عوامل موثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در کودکان و نوجوانان در استان فارس از دیدگاه مدیران و معلمان تربیت بدنی است.

مواد و روش‌ها

روش اجرای این تحقیق توصیفی - پیمایشی است. پژوهش حاضر، بدین دلیل که به آزمون شناسایی و تحلیل عوامل موثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان از دیدگاه معلمان تربیت بدنی استان فارس پرداخته است، از نظر هدف، پژوهش کاربردی است. نوع این پژوهش از نظر ماهیت و نحوه گردآوری اطلاعات، پیمایشی است. همچنین پژوهش حاضر در زمره پژوهش‌های تحلیلی قرار می‌گیرد؛ چرا که به دنبال شناسایی و تحلیل عوامل موثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان از دیدگاه معلمان تربیت بدنی استان فارس بوده است. جامعه آماری در این پژوهش کلیه معلمان تربیت بدنی استان فارس که حدود ۴۸۰ نفر در کل استان است. نمونه آماری تحقیق از طریق جدول مورگان ۲۰۰ نفر از معلمان تربیت بدنی استان فارس بود که به شکل روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند.

نتایج جدول ۸ نشان می‌دهد ضریب همبستگی چندگانه برابر با $(R=0/160)$ است. ضریب تعیین برابر با $(R^2=0/26)$ است که نشان می‌دهد متغیر مستقل عوامل مختلف، خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی می‌تواند ۲۶ درصد از تغییرات بعد نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان را پیش‌بینی نماید. بر اساس ضرایب بتای استاندارد شده، متغیر مستقل عوامل مختلف، خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی با بتای $Beta=0/160$ سهم عمده‌ای در تبیین نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان دارد.

نتایج جدول ۹ نشان می‌دهد ضریب همبستگی چندگانه برابر با $(R=0/39)$ است. ضریب تعیین برابر با $(R^2=0/11)$ است که نشان می‌دهد متغیر مستقل فعالیت‌های خانواده و گروه‌های همسالان می‌تواند ۱۱ درصد از تغییرات بعد نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان را پیش‌بینی نماید. بر اساس ضرایب بتای استاندارد شده، متغیر مستقل فعالیت‌های خانواده و گروه‌های همسالان با بتای $Beta=0/39$ سهم عمده‌ای در تبیین نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان دارد.

نتایج جدول ۱۰ نشان می‌دهد ضریب همبستگی چندگانه برابر با $(R=0/56)$ است. ضریب تعیین برابر با $(R^2=0/13)$ است که نشان می‌دهد متغیر مستقل فعالیت‌های دولتی (سازمان‌های ورزشی، مدرسه و رسانه) می‌تواند ۱۳ درصد از تغییرات بعد نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان را پیش‌بینی نماید. بر اساس ضرایب بتای استاندارد شده، متغیر مستقل فعالیت‌های دولتی (سازمان‌های ورزشی، مدرسه و رسانه) با بتای $Beta=0/56$ سهم عمده‌ای در تبیین نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان دارد.

بحث

علوم اجتماعی ایران به طور کلی توجه ناچیزی در مقایسه با موضوعات دیگر، به مقوله "ورزش مدرن" داشته و در این میان انسان‌شناسی کمترین علاقه را به این حوزه نشان داده است. با توجه به اهمیت ورزش مدرن و

بر اساس نتایج حاصله از آزمون ضریب همبستگی پیرسون، بین فعالیت‌های مشترک بخش دولتی و خصوصی (جدول ۵)، فعالیت اقتصادی (جدول ۶) و فعالیت‌های تسهیل‌کننده (جدول ۷) بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان از دیدگاه معلمان تربیت بدنی استان فارس رابطه معنادار وجود دارد.

جدول ۵. ضریب همبستگی بین فعالیت‌های دولتی (سازمان‌های ورزشی، مدرسه و رسانه) بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	همبستگی پیرسون	آماره همبستگی
فعالیت‌های دولتی	۲/۱۱۲۳	۰/۴۵۲۴	ضریب همبستگی	۰/۷۰۱
نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان	۳/۲۷۴۱	۰/۶۶۲۵	معناداری	۰/۰۲

جدول ۶. ضریب همبستگی بین فعالیت اقتصادی بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	همبستگی پیرسون	آماره همبستگی
وضعیت اقتصادی	۴۰/۰۱۳	۰/۵۴۶۴	ضریب همبستگی	۰/۶۱۳
نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان	۳/۲۷۴۱	۰/۶۶۲۵	معناداری	۰/۰۵

جدول ۷. ضریب همبستگی بین فعالیت تسهیل‌کننده بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	همبستگی پیرسون	آماره همبستگی
فعالیت‌های تسهیل‌کننده	۲/۱۱	۱/۰۷۴	ضریب همبستگی	۰/۷۱۵
نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان	۳/۲۷۴۱	۰/۶۶۲۵	معناداری	۰/۰۲

جدول ۸. تحلیل رگرسیون تبیین رابطه بین عوامل مختلف، خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان از دیدگاه معلمان تربیت بدنی

Sig	t	Beta	B	Std. Error	مقدار F	ضریب تعیین	ضریب همبستگی	مقدار ثابت
۰/۰۰۰	۱۳/۹۴۳	-	۴/۴۰۷	۰/۳۱۶	۱/۲۳۱	۰/۲۶	۰/۱۶۰	مقدار ثابت
۰/۰۰۲	۱/۱۰۹	۰/۱۶۰	۰/۱۳۸	۰/۱۲۴				عوامل مختلف، خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی

جدول ۹. تحلیل رگرسیون تبیین رابطه بین فعالیت‌های خانواده و گروه‌های همسالان بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان

Sig	t	Beta	B	Std. Error	مقدار F	ضریب تعیین	ضریب همبستگی	مقدار ثابت
۰/۰۰۰	۱۲/۲۰۹	-	۴/۱۷۵	۰/۳۴۲	۰/۰۶۹	۰/۱۱	۰/۰۳۹	مقدار ثابت
۰/۰۰۵	۰/۲۶۲	۰/۰۳۹	۰/۰۲۹	۰/۱۰۹				فعالیت‌های خانواده و گروه‌های همسالان

جدول ۱۰. تحلیل رگرسیون تبیین رابطه بین فعالیت‌های مشترک بخش دولتی و خصوصی بر نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در دانش‌آموزان

Sig	t	Beta	B	Std. Error	مقدار F	ضریب تعیین	ضریب همبستگی	مقدار ثابت
۰/۰۰۰	۱۳/۸۳۱	-	۴/۲۵۳	۰/۳۰۸	۰/۵۳۳	۰/۰۱۱	۰/۱۰۷	مقدار ثابت
۰/۰۰۴	۰/۷۳۰	۰/۱۰	۰/۰۶۶	۰/۰۹۰				فعالیت‌های مشترک بخش دولتی و خصوصی

این پژوهش با نتایج پژوهش‌های لیوکونن و همکاران (۱۱) و مک گری (۱۲)، فراهانی (۱۳) و کوشافر (۱۴) همخوان است. عوامل ذکر شده حکایت، از نقش بخش دولتی و خصوصی در فرهنگ ورزش کودکان و نوجوانان دارد. بزرگتر بودن مدرسه نسبت به خانواده، سبب می‌شود تا دانش‌آموز مجموعه‌ای تازه را از شیوه‌های جامعه و گروه‌های اجتماعی تجربه کند. دانش‌آموز در مدرسه، سازمان و نظام سلسله‌مراتبی، تقسیم کار اجتماعی، جایگاه شغلی، پایبندی به نظم را عملاً و به‌ویژه به کمک ورزش درمی‌یابد. در مورد نقش مهم رسانه نیز پژوهش حاضر با پژوهش قاسمی (۱۵)، در مورد نقش مهم رسانه بخش خصوصی در نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در کودکان و نوجوانان برعهده دارد همخوان است. برای مثال دولت سوئد به سازمان‌های غیردولتی و بخش خصوصی، امتیازهای ویژه‌ای می‌دهد تا در نیل به هدف خود یعنی گسترش ورزش همگانی، قوی‌تر عمل کنند. در کانادا نیز بیشتر خانواده‌ها ۹۵ درصد دسترسی به پارک و ۹۴ درصد دسترسی به تسهیلات ورزشی را گزارش دادند. همچنین ۹۵ درصد به ژیمنازیوم، ۹۱ درصد به محوطه بازی و ۷۳ درصد به محوطه بازی با تجهیزات دسترسی دارند و ۷۵ درصد کودکان کانادایی در ورزش‌های سازمان یافته مشارکت دارد. برخی منابع ذکر کرده‌اند عامل مذهب برای فعالیت بدنی مانع محسوب می‌شود. پژوهش حاضر بیانگر این موضوع است نه تنها مذهب عامل بازدارنده نیست بلکه می‌توان از نقش مهم آن در نهادینه کردن ورزش در کودکان و نوجوانان استفاده نمود. در این موضوع این مقاله با عبودی و همکاران (۱۶) و مور (۱۷) ناهمخوان است. نهادهای مذهبی با توجه به محبوبیت خود می‌توانند باعث نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش در کودکان و نوجوانان شوند. حضور روحانیون در مراسم‌های ورزشی ویژه کودک و نوجوان، اهدای جوایز در مدرسه به کسانی که در حیطة ورزش و فعالیت‌های دینی فعال‌اند، ایجاد فضای باز، حیاط جذاب و امکانات ورزشی مناسب در مدرسه و استفاده از اماکن ورزشی هم‌جوار مدرسه (حیاط مساجد و حسینیه و ...) از سیاست‌های تشویقی است که می‌تواند باعث نهادینه شدن ورزش در کودکان و نوجوانان گردد. فراهم کردن امکان انجام فعالیت‌های ورزش همگانی برای همه و در همه جا باید مورد توجه مسئولان ورزش کشور قرار گیرد. چون فعالیت‌های ورزش همگانی بسیار متنوعند و می‌توان انواع فعالیت‌ها را برای مردم فراهم کرد. به هر حال باید توجه شود که آیا ترکیب، موقعیت و مکان و تعداد فعالیت‌ها و دسترسی به آن‌ها واقعا کافی است تا همه افراد بتوانند در چنین فعالیت‌هایی شرکت کنند. دوم توجه به مسائل زیربنایی؛ چون برای شرکت در چنین فعالیتی که از سوی سازمان‌ها و نهادهای مختلفی ایجاد می‌شود، راه‌حل‌های بسیار خلاقانه‌ای در بسیاری از موضوعات پایه از جمله برنامه‌ریزی‌ها، نظارت، استانداردها، اعتبارگذاری و غیره لازم است و سوم داشتن اراده سیاسی و اجتماعی. سیاست‌گذاران در این زمینه در ابتدا باید جو مساعدی را برای انجام چنین فعالیت‌هایی فراهم کنند و با افزایش طرفداران و مخالفت با برداشت‌های منفی در این زمینه به توسعه چنین فعالیت‌هایی کمک کنند. پژوهش‌ها نشان داده است، عوامل فردی، گروهی، سازمانی و محیطی در زمینه‌ی نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش همگانی تأثیرگذار است. عوامل سازمانی، به مجموعه عوامل مربوط به دستگاه‌های اجرایی ورزش همگانی که بر توسعه و گسترش ورزش همگانی اشاره دارد. این عوامل شامل اهداف و راهبردها، زیرساخت‌ها و امکانات، سیستم پاداش و تشویق، واحد تحقیق

گسترش آنچه در سطوح قهرمانی و حرفه‌ای و چه در سطوح ورزش همگانی در جامعه معاصر، لازم است بازنگری کلی در نگرش علوم اجتماعی به جایگاه این حوزه مطالعاتی صورت بگیرد.

رویکرد مسلط در پژوهش‌های ایرانی ارائه خدماتی به ورزش با روش‌های و یافته‌های علوم اجتماعی است، مثلاً راه‌حلی برای مسئله خشونت و اوباشی‌گری تماشاگران و یا عدم استقبال از برنامه‌های ورزشی. رویکرد متأخر رایج در حوزه مطالعات اجتماعی جهان بیشتر در پی پاسخ به پرسش‌های علوم اجتماعی از طریق بررسی میدان ورزش است. پیگیری تغییرات اجتماعی و فرهنگی، مسئله هویت، جهان - محلی شدن، سلامت اجتماعی و روانی جامعه از جمله موضوعات محوری این حوزه هستند. حوزه انسان‌شناسی ورزش در ایران هنوز شکل نگرفته است بلکه آنچه وجود دارد کماکان مطالعه بازی‌ها و ورزش‌های محلی و سنتی است. انسان‌شناسی از یک‌سوی می‌تواند در خدمت شناخت و اهداف کاربردی ورزش باشد و از سوی دیگر می‌تواند محیط‌های ورزشی را میدان و فرصت مغتنمی برای مطالعات خود و پیگیری پرسش‌های خود تلقی کند. پیشنهادی که نگارندگان به عنوان نتیجه بررسی خود بر پیشینه مطالعه اجتماعی ورزش در ایران و جهان، به علوم اجتماعی و مخصوصاً انسان‌شناسی ارائه می‌کنند، ضرورت پردازش بیشتر پژوهشگران به موضوعاتی همچون جهان - محلی شدن، تغییرات فرهنگی و مسئله هویت، هم در حوزه ورزش‌ها و بازی‌های سنتی و هم در مقوله ورزش‌های مدرن در سطوح مختلف محلی، ملی و جهانی است. چنین رویکردی کارآمدی ورزش را به عنوان بستر مناسبی برای مطالعات اجتماعی روشن می‌کند. نتیجه چنین نگرشی به مسئله ورزش مدرن هم دستاوردهای زیادی برای علوم اجتماعی خواهد داشت و هم در نهایت منجر به شناخت بیشتر امر ورزشی می‌شود و خدمت علوم اجتماعی به ورزش را تسهیل خواهد کرد. کودکی که از تولد با ورزش پرورش یابد، با فرهنگ ورزش وارد جامعه می‌شود. نظام خانواده، سلسله‌مراتبی با جایگاه برتر پدر و یا مادر دارد، ارتباط با هم بازی‌ها در دوران کودکی و عضویت در گروه‌های اجتماعی گوناگون، مصادیقی از جامعه‌پذیری است. گروه‌های ورزشی یک نمونه از گروه هم‌گنان هستند. به‌کارگیری شیوه‌های تأسف بار برای موفقیت تحصیلی مدارس و جامعه باعث شده است تا تعصب خانواده‌ها در مورد بهبود و کسب نتایج تحصیلی کودکان‌شان بیشتر شود و از فعالیت‌های بدنی و سلامتی آنها دور بمانند و درصد چاقی و اضافه وزن کودکان روزه‌روز رو به افزایش بگذارد.

حسینی و همکاران (۱۰)، از نقش خانواده در شکل‌گیری رفتار فعالیت بدنی در دختران به بررسی نقش خانواده در درک عادت به ورزش پرداختند، مضامینی با عنوان شروع‌کننده (استعدادیابی، ایجاد علاقه)، تقویت‌کننده (فراهم کردن، همراهی، تشویق) و نگهدارنده (تلاش به منظور رفع موانع، تلاش برای کسب رضایت عضو مخالف در خانواده) به عنوان نقش خانواده در شکل‌گیری رفتار فعالیت بدنی در دختران نوجوان به دست آمد که با پژوهش حاضر همخوانی دارد. لذا در این میان نقش فرزندپروری برای کودکان برجسته است زیرا والدین به طور مستقیم محیط اجتماعی و فیزیکی کودکان را تعیین می‌کنند و به‌طور غیرمستقیم روی رفتارها، عادت‌ها و نگرش‌ها به‌واسطه فرایند اجتماعی شدن و مدل‌سازی تأثیر می‌گذارند و درک این تأثیر می‌تواند در امر پیشگیری و درمان چاقی کمک‌کننده باشد.

the works of the country's cultural and sports Olympiad in 2013, master's thesis, University of Tehran, 201. [In Persian]

6. Hasanpour Gh. Native, traditional, local sports, Tehran: Bammad Kitab Publications, 2007. [In Persian]
7. Dahmann N, Wolch J, Joassart-Marcelli P, Reynolds K, Jerrett M. The active city Disparities in provision of urban public recreation resources. *Health Place* 2010;16:441-445.
8. Draper C, Basset S, de Villiers A, Lambert EV; HAKSA Writing Group. Results from South Africa's 2014 report card on physical activity for children and youth. *J Phys Act Health* 2014;11:98-104.
9. Drenowatz C, Steiner RP, Brandstetter S, Klenk J, Wabitsch M, Steinacker JM. Organized sports, overweight, and physical fitness in primary school children in Germany. *J Obes* 2013;2013:935245.
10. Hosseini SV, Anousheh M, Abbaszadeh A, Ehsani M. Adolescent girls' and their parents' perceptions of the role of family in shaping girls' physical activity behavior. *Journal of Sports and Motor Development and Learning* 2013;13:61-77.
11. Liukkonen J, Jaakkola T, Kokko S, Gråstén A, Yli-Piipari S, Koski P, et al. Results from Finland's 2014 report card on physical activity for children and youth. *J Phys Act Health* 2014;11:51-7.
12. McGarry K. Sport in transition: emerging trends on cultural change in the anthropology of sport. *Rev Anthropol* 2010;39:151-172.
13. Farahani A, Gholampour A, Adel Khani A. The role of management and policy making in physical education colleges and groups in guiding students' job expectations (determining strategy and policy). *Appl Res in Sport Manag* 2013;2:121-138. [In Persian]
14. Koshafer A, Saraf V, Alavitabar P, Hosseininasab S. Investigating the relationship between happiness and personality in female athletes and non-athletes of Tabriz University. *Res Sports Sci* 2011;1:168. [In Persian]
15. Ghasemi H, Farahani A, Shakarami Z, Hoseini SS. Content analysis of sports programs with emphasis on state television coverage of women's sport. *Communication Management in Sport Media* 2012;1:23-30.
16. Abudi A, Sajjadi SN, Zare F. The role of social capital dimensions on the organizational commitment of the General Department of Sports and Youth of Fars Province. *Journal of Sports Management and Movement Behavior* 2017;28:3. [In Persian]
17. Moore P. Scouting an Anthropology of Sport. In *Anthropologica* 2004;46.

و توسعه، منابع انسانی، بودجه، قوانین و مقررات، آموزش و ویژگی‌های ورزش همگانی است که با پژوهش حاضر همخوان است. متولیان امر ورزش کودکان و نوجوانان در کشور از قبیل وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، وزارت ورزش و جوانان و معاونت تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش در راستای برنامه‌ریزی و اجرای سیاست‌ها و فراهم نمودن امکانات برای توسعه مشارکت ورزشی کودکان و نوجوانان نقش مهمی ایفا می‌نمایند.

موضوع فعالیت بدنی کودکان و نوجوانان موضوعی بسیار مهم است و اگر مدیران و برنامه‌ریزان ورزشی به مهم توجه نداشته باشند در آینده با خطرات غیرقابل جبرانی مواجه خواهند شد. در حقیقت توجه به مقوله ورزش و فعالیت بدنی در دوران کودکی و نوجوانی و تلاش برای ارتقای فرهنگ ورزش می‌تواند از بسیاری از معضلات را در آینده کشور ایران اسلامی حل نماید. الگوهای توسعه برای هر یک از انواع فعالیت‌های جسمانی با توجه شرایط اجتماعی - فرهنگی می‌باید مبتنی بر واقعیت‌های موجود در جامعه و نیازهای واقعی باشد. نتایج پژوهش حاضر می‌تواند در راستای توسعه فرهنگ ورزش کودک و نوجوان مورد توجه والدین و مسئولان ورزش قرار گیرد تا گام‌های مناسب در راستای انجام ورزش در کودکان و نوجوانان و تداوم آن در آینده برداشته شود.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند هیچ تعارض منافی وجود ندارد.

منابع

1. Khodayi E. Local, national and global cultural identity and football sport (comparative study of Persepolis Tehran and Gohar Dorod Lorestan clubs), Master's thesis, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, 2012. [In Persian]
2. Halaji M. Investigation and comparison of personality traits of elite male athletes in swimming, wrestling, football and basketball of Tehran clubs, Master's thesis, University of Tehran, 2016. [In Persian]
3. Deborah A, Kast A, Butcher Ch. Basics of physical education and sports. Translated by Ahmed Azad. Tehran: National Olympic Committee, 2016. [In Persian]
4. Al-Khouli AA. Sports and society, translated by Hamidreza Sheikhhi, Mashhad Foundation of Islamic Studies. Tehran, organization for reading and compiling humanities books of universities (Samt), 2011. [In Persian]
5. Hosseinzadeh H. The study of the attitude of students participating in the first cultural and sports Olympiad towards sports and its functions based on the evaluation of